

Rust in de
'kop' van
boeren »22

MIDDEN IN DE SAMENLEVING

Nieuw: platform over
langer thuiswonen »8

LEDENINVLOED

Ledenraadsbijeenkomst
»18

CIRCULAIR ONDERNEMEN

SKO realiseert re-design
en hergebruik »28

COACHING VOOR AGRARIËR

Rust in 'kop' van boeren

De ontwikkelingen in de agrarische sector gaan razendsnel. In een veranderende omgeving wordt steeds meer van de agrarisch ondernemer gevraagd. Hoe houd je dan het hoofd koel?

TEKST: ESTHER ROUWENHORST FOTOS: CARLA SCHOLTEN LINDE

Agrarisch coach Paulien Hogenkamp helpt boeren weer in hun kracht te komen.

Uitbreiden of krimpen, stoppen of juist doorgaan? Meer dan in welke sector ook, kunnen mensen in de agrarische sector een neutrale blik gebruiken. Want de ontwikkelingen in die sector gaan razendsnel en erfbetreders, de mensen die de boer op het erf adviseren zoals voerleveranciers, accountants, dierenartsen en bedrijfsadviseurs, hebben allen een eigen doel. Dan is het fijn rust in het hoofd te krijgen. Agrarisch coach Paulien Hogenkamp helpt boeren weer in hun kracht te komen. Een sterke boer weet volgens haar namelijk 'donders goed wat ie nodig heeft om zijn doelen te bereiken.'

RODE DRAAD Als onafhankelijke, professionele coach begeleidt de in Wierden woonachtige boerendochter agrarisch ondernemers in de melkvee- en varkenshouderij op het gebied van keuzes maken en samenwerking. Dat maakt

Paulien de zoveelste erfbetreder. 'Maar ik ben de enige partij die geen adviezen geeft. Ik zal nooit zeggen "doe dit of doe dat". De uitkomst van een coachingstraject kan dan ook van alles zijn: stoppen, doorgaan of een andere vorm van ondernemen. Wat het ook wordt, de rode draad van het traject is dat de boer zelf de uitkomst bedenkt.' Want alleen op die manier, zo stelt Paulien, is de uitkomst gezond en duurzaam.

MEEKIJKEN Vorig jaar sprak Paulien tijdens een agrarische bijeenkomst van Rabobank Twente Oost over de kracht van de ondernemer. Meerdere aanwezigen hebben na afloop een coachingstraject bij de Wierdense aangevraagd. De betreffende agrariërs waren allen erg tevreden over de begeleiding van Paulien. 'Zo komt men erachter dat het zo gek nog niet is dat er eens iemand over je schouder meekijkt', vertelt Paulien. 'Samen kijken naar waar je staat, hoe je hier bent gekomen en uiteraard hoe je verder

'Je kunt alleen goed voor je omgeving zorgen als je goed voor jezelf zorgt'

wilt. Want als het eenmaal tegenzit dan denk je vaak niet anders te kunnen dan rechtdoor.' Paulien laat de agrariër echter inzien dat er wel gelijk andere wegen zijn.

SPARRINGSPARTNER De agrarisch coach trekt de vergelijking met een dienstverband in het bedrijfsleven. 'Daar voer je functioneringsgesprekken, ontvang je feedback van je collega's en stel je een persoonlijk ontwikkelingsplan op. Maar aan wie spiegelt de boer zich?' Hoewel het nog niet in de agrarische cultuur zit ingebakken, heeft ook de boer iemand nodig om mee te sparren. Een onafhankelijk iemand die je laat nadenken over jezelf. 'Dat doet de agrariër te weinig', stelt Paulien. 'In het voorhuis zit de familie die je niet wilt belasten, in het achterhuis staan mensen met belangen.'

KUNSTJE Boeren zijn van oudsher gewend dat anderen vertellen wat zij moeten, meent de coach. 'De voorlichter had gestudeerd, verscheen in pak en wist het allemaal wel. Uitbreiden naar 1.000 zeugen? De voorlichter zei dat het nodig was, de boer had geen idee waarom.' En al is de agrariër tegenwoordig goed opgeleid en worden adviezen steeds gericht uitgebracht, de impact is er volgens Paulien vaak niet minder om. 'Want passen de adviezen wel bij de boer? Kan hij overweg met een grotere veestapel en weet hij personeel aan te sturen?' Paulien heeft daarom een advies aan alle erfbetreders: 'Stop met pampieren en de boer te vertellen wat hij moet doen. Een oplossing van een ander werkt zelden tot nooit. Dan haal je een kunstje uit en dat werkt hooguit een week.'

TOUWTJES IN HANDEN Rust in 'de kop' krijgen, daar gaat het volgens de agrarisch coach om. Want met een wirwar aan regels, de financiële rompslomp en administratie en soms een ernstig verstoorde verhouding met de (schoon)ouders, verliest een boer niet zelden de passie voor zijn bedrijf. Het is dan zaak in de spiegel te kijken, het verleden los te laten en met een frisse blik de toekomst tegemoet te tre-

'Mijn rol bestaat uit luisteren, samenvatten en doorvragen', aldus Paulien.

STERKER DAN OOIT

'We dachten alles op de rit te hebben. Toch veranderde er voor ons veel toen de melkprijs onderuit ging. De bank die een andere houding aannam en wet- en regelgeving vol onzekerheden, we waren onszelf niet meer. De man met de hamer kwam om de hoek kijken. Zo wilden we niet verder. Daarom hebben we Paulien ingeschakeld. Met succes! We kregen een ander inzicht in zaken en gingen er bewuster mee om. We zijn een andere weg ingeslagen en een stuk sterker geworden. We gaan er weer voor!'

Richard en Yvonne Bodde, Denekamp
(Lees de volledige referentie op www.paulienhogenkamp.nl)

den. 'Vanaf dat moment gebeuren er machtig mooie dingen. De situatie is niet veranderd, maar de boer heeft de touwtjes weer in handen en is trots op zijn eigen presteren. Deuren die hij zelf heeft dichtgegooid worden weer geopend en dan blijken die mensen voor wie de deur werd gesloten er nog te staan. Als de communicatie weer wordt opgepakt wordt het mooi. Dan wachten er nieuwe kansen.'

KANTELPUNT Daar gaat wel een traject aan vooraf dat voornamelijk bestaat uit praten en tot inzicht komen. 'Mijn rol daarin bestaat uit luisteren, samenvatten en doorvragen', vertelt Paulien. 'Door dat samenvatten hoort de boer wat hij zelf heeft gezegd. Dan komt de agrariër erachter dat er veel emotie zit in wat hij zojuist heeft gezegd. Door de uitspraak te herformuleren wordt de emotie minder groot.' Een andere ontdekking tijdens de coachingsgesprekken is dat problemen waarmee de boer te kampen heeft langer spelen dan in eerste instantie

wordt aangegeven. 'Ik laat een boer daarom in de eerste gesprekken leeglopen. Vertel maar eens. Vaak gaat de boer daarbij tot een jaar terug. Het is dan de partner die erop wijst dat een bepaald probleem al langer speelt, soms al wel twintig jaar of meer. Dat zijn open boeken die nooit zijn gesloten. Door te vertellen en te herformuleren gaat al pratend een boek dicht en terug in de kast. Als dat boek weer wordt gepakt, is het nooit meer zo spannend als die eerste keer. Dat is het kantelpunt. De pijn is weg.'

INVESTEREN Grote droom van Paulien is dat agrarisch ondernemers haar bellen als er nog geen vuiltje aan de lucht is. 'Want wat is er mooier dan nadenken over jezelf als er niets aan de hand is, zodat je bij tegenslag daarvan de vruchten kunt plukken.' Niet alleen investeren in het bedrijf, maar vooral ook in jezelf, daar gaat het volgens de agrarisch coach om. Want, zo stelt Paulien: 'Je kunt alleen goed voor je omgeving zorgen als je goed voor jezelf zorgt.'

WWW.PAULIENHOGENKAMP.NL